

EUROPEAN COMMISSION

Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs
Single Market Enforcement
Notification of Regulatory Barriers

Üzenet 201

A Bizottság közleménye - TRIS/(2025) 1268

(EU) 2015/1535 irányelv

Bejelentés: 2024/0396/HU

A tervezetet bejelentő tagállamnak (Hungary) vonatkozó válaszána a továbbítása Austria.

MSG: 20251268.HU

1. MSG 201 IND 2024 0396 HU HU 15-01-2025 14-05-2025 HU ANSWER 15-01-2025

1. MSG 201 IND 2024 0397 HU HU 15-01-2025 14-05-2025 HU ANSWER 15-01-2025

2. Hungary

3A. Európai Unió Ügyek Minisztériuma

EU Jogi Megfelelésvizsgáló Főosztály - Műszaki Notifikációs Központ

H-1054 Budapest, Báthory u. 10.

E-mail: technicalnotification@eum.gov.hu

3B. Nemzetgazdasági Minisztérium

4. 2024/0396/HU - C50A - Élelmiszerek

4. 2024/0397/HU - C50A - Élelmiszerek

5.

6. A 2024/396-397/HU számú bejelentések kapcsán Ausztria által tett részletes véleményre az alábbi választ adjuk.

Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XVI. cikke szerint „minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.” A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 6. § (4) bekezdése kimondja, hogy „a gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.”

A gyermekek egészségének védelme ugyanakkor nem biztosítható kellő hatékonysággal, ha azt csupán jelölési vagy más tájékoztatási, edukációs eszközökkel kívánjuk elérni. Nincs biztosíték arra, hogy a fiatal fogyasztók informálása valódi visszatartó erőt jelent a túlzott mértékű energiatartalmú fogyasztással szemben. A kiskorúakra vonatkozó forgalmazási tilalom nem jelenti az áruk szabad áramlásának korlátozását, hiszen nem behozatali vagy általános forgalmazási korlátozást jelent, hanem csak egy meghatározott fogyasztói csoport tekintetében érvényesül.

Az energiatartalmú fogalmának összetételi jellemzőkkel való meghatározása egyrészt pontos lehatárolását teszi lehetővé az érintett termékkörnek, másrészt az egészségvédelmi célok megvalósulását éppen ez a szabályozási megoldás biztosítja, hiszen az egészségi kockázat az egyes összetevőkhöz kapcsolódik. Tekintettel arra, hogy a közösségi jog ilyen meghatározást nem tartalmaz, az összetételi követelmények kialakítását a tagállamoknak kell megtenniük, ha a gyermekek egészségét védeni kívánják. A későbbiekben sor kerülhet harmonizált szabályok megalkotására, azonban addig sem maradhat szabályozatlan ez a terület.

A fiatalok egészségmegőrzése és az egészséges életmódra való ösztönzése rendkívül fontos közpolitikai cél, mivel a jó egészség könnyebb boldogulást, jobb életminőséget, hosszabb egészségben eltöltött életet tesz lehetővé. A fiatalok jó

EUROPEAN COMMISSION

Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs
Single Market Enforcement
Notification of Regulatory Barriers

egészségi állapota nemcsak az egyének és családok szintjén kulcsa a jóllétnek, a gyarapodásnak és a fejlődésnek, hanem a nemzet szintjén a jövő záloga.

A rendelkezésre álló szakértői vélemények (Magyar Kardiológusok Társasága, Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ) egybehangzók abban a tekintetben, hogy a fiatalok túlzott energiasital-fogyasztása különösen a szív- és érrendszerre gyakorolt hatása, valamint a testi és lelki egészségre gyakorolt egyéb hatásai (pl. alvászavar, ingerlékenység, alkohollal együtt fogyasztva a kockázatos magatartásformák felerősödése, a magas cukortartalom miatt az elhízás és a 2-es típusú cukorbetegség kialakulásának kockázata) következtében jelentős egészségügyi veszélyt jelent.

Ugyan minden korosztály számára kockázatot jelent a túlzott koffein- és cukorfogyasztás, az energiasitalok káros hatásainak különösen kitett korcsoport a tizenhét év alatti fiatalok köre.

A Magyar Energetikai Szövetség fontosnak tartja az energiasitalok kapcsán a hiteles, tényszerű információk megosztását a vásárlók körében, és ezért is hangsúlyozza, hogy az ilyen termékeket kizárólag egészséges felnőtteknek ajánlják, mivel a fejlődésben lévő szervezetnek egyetlen olyan termék sem tesz jót, amelynek magas a koffein- és cukortartalma.

Az energiasitalok a fizikai teljesítmény és a mentális éberség növelésére kifejlesztett italok, amelyek a fogyasztói és gyártói igényeknek megfelelően is számos ízben és összetételben megtalálhatók a piacon. Olyan stimuláns anyagokat tartalmaznak, amelyek segítenek a fáradtság csökkentésében és a szervezet energia szintjének növelésében.

Táplálkozás-egészségügyi szempontból kedvezőtlen tendencia, hogy a fiatalok többsége divatosnak tartja az energiasital fogyasztását, szinte üdítőitalként tekintenek a megnyerő ízű energiasitalokra, amelyeket korlátlanul, illetve az esetenként rendelkezésre álló nagy (literes) kiszerelés miatt nagy mennyiségben fogyasztanak, figyelmen kívül hagyva azok koffeintartalmát, mely az egyéni érzékenységtől függően akár súlyosabb tüneteket is kiválthat.

Az energiasital az egyik legnépszerűbb koffeintartalmú ital. A koffein kipróbálása Magyarországon leginkább serdülőkorra tehető.

A WHO Gyermekek tápláltsági állapot vizsgálata (WHO Childhood Obesity Surveillance Initiative) vizsgálata 2022-es eredményei alapján a 6-8 éves gyerekek 34%-a fogyaszt naponta cukros üdítőitalokat, és 1%-uk fogyaszt energiasitalt is, változó gyakorisággal. Az általános iskola 5. és 7., valamint a középiskola 9. és 11. évfolyamai körében végzett HBSC kutatás 2022-es eredményei alapján az energiasitalt mindennap fogyasztók aránya közel 13,7% (2014-ben még csak 8,9%), amely a korábbi eredményekhez képest növekedést mutat. Az 5. évfolyamtól a 11. évfolyamig fokozatosan közel négyszeresére (5,7%-ról 20,1%-ra) emelkedett a naponta fogyasztók aránya. A megkérdezett tanulók közel háromnegyede (72,5%) hetente egyszer, vagy ritkábban fogyasztott energiasitalt 2022-es felmérés idején.

A népegészségügyi hatóság 2011. év november hónap 1. napjától folyamatosan jelenti az energiasital fogyasztásával összefüggő eseményeket (rosszullétek, esetleges egészségügyi tünetek) a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (a továbbiakban: NNGYK) felé.

2011. november 1-től 2023. december 31-ig 577 esetben érkezett jelentés az NNGYK-hoz energiasital-fogyasztással összefüggő eseményről, rosszullétekről, esetleges tünetekről. Feltételezéseink szerint ennél jóval nagyobb számban okoz tüneteket az energiasital-fogyasztás a fiataloknál, de ezek nagy része nem kerül az egészségügy látóterébe, így nem kerül bejelentésre.

Az elfogyasztott energiasital mennyisége személyenként 1 deciliter és 2,5 liter (!) között változott. Az energiasitalt 109 esetben (19%) alkohollal együtt fogyasztották.

A beérkező adatok alapján fogyasztással összefüggő túladozás feltehetően 3 esetben okozott maradandó egészségkárosodást, halálesetet nem jelentettek. Az adatok alapján megállapításra került, hogy a tünetekkel, rosszullétekkel érintett 577 fő 74%-a (428) fő 18 éves és 18 év alatti fiatal. Az adatok alapján elmondható, hogy az

EUROPEAN COMMISSION

Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs
Single Market Enforcement
Notification of Regulatory Barriers

NNGYK-hoz beérkezett jelzések alapján elsősorban az általános iskola felső tagozatos és a középiskolás korosztályt érinti az energiatital-fogyasztással összefüggésbe hozható tünetegyüttes jelentkezése, az esetek 25%-a az oktatási intézményekben fordult elő.

A probléma súlyosságát mutatja, hogy az energiatital fogyasztásával összefüggésbe hozható események nagy része (76,6%) során szükség volt az egészségügyi ellátórendszer igénybevételére, így a mentőszolgálat, az orvosi ügyelet, valamint a kórházak beavatkozására. Kutatások támasztják alá, hogy az energiatitalt fogyasztó serdülők több egészségkárosító viselkedésről számoltak be és esetükben gyakrabban észleltek negatív egészségi mutatókat, mint az energiatitalt nem fogyasztó serdülők. A negatív egészség mutatók (alacsony szintűnek értékelt egészségi állapot, többféle egészségügyi panasz, elégtelen alvás) az energiatitalt ritkábban fogyasztók esetében is kimutatható volt (Puupponen M, Tynjala J, Valimaa R Paakkari L., Associations between adolescents energy drink consumption frequency and several negative health indicators BMC Public Health. 2023 Feb 6;23(1);258. doi: 10.1186/s12889-023-15055-6. PMID:36747163; PMCID: PMC9903583)

Az energiatital-fogyasztásnak a 18 év alattiak egészségére gyakorolt negatív, akár hosszabb távú hatásaira (pl.: magas vérnyomás, alvászavar, egyes krónikus betegségek, így 2-es típusú cukorbetegség kialakulásának kockázatának növelése stb.) vonatkozóan az elmúlt évtizedben számos tudományos közlemény, állásfoglalás jelent meg (<https://www.who.int/news/item/13-12-2022-who-calls-on-countries-to-tax-sugar-sweetened-beverages-to-save-lives>; <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5b85548540f0b6214391e8d9/impact-assessment-for-banning-the-sale-of-energy-drinks-to-children.pdf>; <https://clinicalresearch.uhs.nhs.uk/news/energy-drink-intake-rising-among-teens-in-deprived-areas-amid-widening-inequality>; Seifert, S.M., Schaechter, J.L., Hershorin, E.R., Lipshultz, S.E. 2011. Health effects of energy drinks on children, adolescents, and young adults. Pediatrics 127(3):511-28. Epub 2011 Feb 14.; Kaminer, Y. 2010.; Problematic use of energy drinks by adolescents. Child Adolesc Psychiatr Clin N Am 19(3):643-50.; Bigard, AX. Risks of energy drinks in youths. 2010. Arch Pediatr 17(11):1625-31.; Scalese, M., Denoth, F., Siciliano, V., Bastiani, L., Cotichini, R., Cutilli, A., & Molinaro, S. (2017). Energy Drink and Alcohol mixed Energy Drink use among high school adolescents: Association with risk taking behavior, social characteristics. Addictive Behaviors, 72, 93-99. doi: 10.1016/j.addbeh.2017.03.016).

A koffeintartalmú energiatitalok élettani hatását több független tudományos közlemény vizsgálta:

Az energiatitalok túlzott fogyasztása olyan káros hatásokkal járhat, mint a fokozott stressz, az alvászavar, a hangulati zavarok, az öngyilkossági hajlam növekedése [Park, 2016].

Sportolóknál, az energiatitalok teljesítménynövelő hatása mellett, a koffeintartalmú energiatitalok alacsony vagy mérsékelt adagjai is összefüggésbe hozhatók olyan káros mellékhatásokkal, mint az álmatlanság és a fokozott idegesség [Salinero, 2016].

Az energiatitalok fogyasztása kapcsán a tudományos közlemények a szív- és érrendszeri valamint a ritmuszavarok kockázatát emelik ki, különösen hosszú QT szindrómás (a szív ingervezető rendszerének zavara; olyan klinikai tünetegyüttes, amely bizonyos körülmények között szívritmuszavar (kamrai tachycardia) kialakulásához vezethet, ritkábban kamrafibrillációval összefüggő hirtelen szívhalált okozhat. A betegségnek veleszületett és szerzett formái léteznek) egyéneknél [Enriquez, 2017; Piccioni, 2021].

Egy tanulmány az energiatital és más koffein tartalmú kontroll ital hatását hasonlította össze, viszonylag nagy 320 mg/nap koffein dózist használva. A szisztolés vérnyomás emelkedés az energiatitalt fogyasztó csoportban szignifikánsan nagyobb volt, a kontroll koffein-tartalmú ital fogyasztással szemben, amit a kutatók az energiatitalok egyéb bioaktív összetevőinek jelenlétével (taurin, l-karnitin és a ginzeng) magyaráztak [Fletcher, 2017].

Az előzetesen vélelmezhető negatív egészségi hatások tehát olyan mértékűek, hogy indokolt jogszabály útján meghatározni a termékeknek azt a körét, amelyek jelölésénél szükséges az „energiatital” kifejezés használata. Emellett szükséges egyes összetevőkre felső határértéket megállapítani. Ezt a határértéket ugyanakkor a beérkezett észrevételek alapján pontosítottuk olyképpen, hogy a korábbi javaslatához képest – amely alapján bármely, a metil-xantinok

EUROPEAN COMMISSION

Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs
Single Market Enforcement
Notification of Regulatory Barriers

csoportjába tartozó vegyületekre legalább 15 mg/100ml mennyiség jelenléte esetén tartozzon a szabályozás hatálya alá – a 15 mg/100ml mennyiséget meghaladó mértékre vonatkozzon a forgalmazási, illetve kiszolgálási tilalom. Emellett egyértelműsítettük azt is, hogy a szabályozás a tea, kávé alapú italokra nem terjed ki, szűk körben fogjuk csak meghatározni az energiatartalom fogalmát. A gyermekek egészségének megőrzése csak ezen komplex – 3 elemű – szabályozási megoldással érvényesülhet maradéktalanul.

Ezek az előírások elengedhetetlenek egyfelől a tudatos fogyasztói magatartás elősegítéséhez, másfelől a 18 év alattiak egészségének védelme érdekében a részükre történő értékesítés, illetve felkínálás tilalmát kimondó előírások betartásához és ellenőrzéséhez is.

Az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. A jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket. [56/1991. (XI. 8.) AB határozat] A jogállamiság követelményéből eredeztethető a jogbiztonság követelménye, amely az államtól – így a jogalkotótól is – azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek. A jogbiztonság követelményét realizálja a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény, amelynek 2. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie.

Ezen előírásokból is az következik, hogy egyértelműen meg kell állapítani és ezzel összhangban a gyermekek egészségének megőrzését célzó jogszabálynak egyértelműen meg kell határoznia azokat az összetevőket, illetve az arra vonatkozó határértékeket, amelyeknek megfelelő alkoholmentes italok esetében a tilalomnak a gyermekek egészségének védelme érdekében érvényesülnie kell. A jogszabály végrehajthatóságához szükségszerűen kapcsolódnia kell a figyelemfelhívást és beazonosíthatóságot biztosító jelölési előírásnak is. Ezzel biztosítható ugyanis, hogy a kötelezettek kétséget kizáróan be tudják azonosítani a szabályozás hatálya alá tartozó termékeket, valamint, hogy az ellenőrzésre kijelölt hatóság is következetesen tudja gyakorolni ellenőrzési és szankcionálási hatáskörét.

Európai Bizottság

Kapcsolat: (EU) 2015/1535 irányelv

E-mail: grow-dir2015-1535-central@ec.europa.eu